

The Prediction of Marital Forgiveness Based on Emotional Regulation, Attachment to God and Religion-based Coping Strategy in Women with Domestic Violence Experience

Maryam Akhondi¹ , Monireh Moradinasab² , Hengameh Boloorsaz-Mashhadi^{3*} , Fatemeh Ehsanpour⁴ , Sara Poraghaiee⁵

1- Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran.

2- Department of Social Sciences, University of Payam-e Noor, Garmsar Center, Tehran, Iran.

3- Department of Educational Sciences, University of Payam-e Noor, Garmsar Center, Garmsar, Tehran, Iran.

4- Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, UAE Branch, Dubai, United Arab Emirates.

5- Department of Psychology, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran.

*Correspondence should be addressed to Ms. Hengameh Boloorsaz-Mashhadi; Email: Boloorsaz@se.pnu.ac.ir

Article Info

Received: Oct 7, 2018

Received in revised form:

Nov 21, 2018

Accepted: Dec 23, 2019

Available Online: Jun 21, 2020

Keywords:

Attachment to God

Domestic Violence

Excitement

Marital Forgiveness

Religion-based Coping Strategy

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i2.22964>

Abstract

Background and Objective: The structure of some families provides conditions for violence against women. Violence threatens the health and security of the family. The purpose of this study was to predict marital forgiveness based on emotional regulation, attachment to God, and religion-based coping strategies in women with experience of family violence.

Methods: This is a descriptive and correlational study. The statistical population included all women referring to counseling and psychotherapy centers in Tehran in 2018. A total of 300 people were selected by simple random sampling. The research instruments included marital forgiveness scale, cognitive-emotional adjustment scale, attachment to God's scale, and religious coping scale. Data were analyzed using descriptive statistics, correlation coefficient and regression analysis. In this study, all the ethical considerations have been observed and no conflict of interest was reported by the authors.

Results: The results of the present study showed that emotional adjustment variables ($P<0.05$, $r=0.61$), attachment to God ($P<0.05$, $r=0.48$), and religion-based coping strategies ($P<0.05$, $r=0.52$) have a significant correlation with marital forgiveness in women experiencing domestic violence and can significantly predict 41.8 percent of the variance in marital forgiveness in these women ($P<0.05$).

Conclusion: Based on the results, it can be concluded that religion-based coping strategy, safe attachment to God, and adjustment of excitement affect the level of marital forgiveness. Therefore, in the plans developed by the authorities, there is a need to familiarize women experiencing domestic violence with Islamic-spiritual structures and emotional management.

Please cite this article as: Akhondi M, Moradinasab M, Boloorsaz-Mashhadi H, Ehsanpour F, Poraghaiee S. The Prediction of Marital Forgiveness based on Emotional Regulation, Attachment to God and Religion-based Coping Strategy in Women with Domestic Violence Experience. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;6(2):115-128. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i2.22964>

Summary

Background and Objective

Violence against women is a social problem and has many negative consequences in the society (1, 2). Types of violence include physical,

psychological and verbal, economic and sexual violence (3, 4). In Iran, the incidence of domestic violence in different cities has been reported by 17.5% to 93.6% (5). In 66% of Iranian families, women have experienced violence at least once (4). One of the variables acting against psychosocial harm caused by domestic violence is

forgiveness (6, 7). Forgiveness is an adaptive behavior that is related to mental health (8). In the Holy Quran, the word forgiveness has been used 34 times, and Almighty God has always asked people to forgive.

The role of excitement in marital life is very important (9). Regulation of one's emotions refers to a skill through which a person affects his/her excitement and the factors affecting it (10-13). Studies show that strategies such as rumination, spontaneity and catastrophe are directly related to marital problems (14). Some Quranic verses also refer to emotional skill in human life. There is evidence to show that attachment to God makes it possible to forgive (15). As pointed out by Kirkpatrick (16), attachment to early childhood caregivers continues through time and within the framework of other systems such as attachment to God and the homeland. Therefore, God can be considered as a support for attachment (17, 18). Beck also stated that those who are more attached to God are more forgiving and less likely to be depressed (19).

Religion means a set of beliefs, actions and feelings that are organized around the concept of ultimate truth (20). In addition to cognitive-emotion and attachment structures, religion-centered coping strategies also affect how communication is formed and maintained. Believing that a role or relationship has religious-religious characteristics causes that role or relationship to take on transcendent attributes and to be seen as a manifestation of God and to be called sacred. The manifestations of this sanctification of marital life can be seen in the religious and cultural foundations of many nations (21). In this regard, Islamic verses and hadiths have repeatedly referred to the sanctity and divinity of marriage.

Fox also mentions that religion plays an important role in coping with stress (22). Pargament *et al.* defined the religious coping strategy as the search for meaning in times of stress and failure, which consists of three interpersonal, spiritual, and emotional segments (23). Guitar *et al.* found that 21-25% of women committed marital infidelity during their lives, and one of the main reasons has been the experience of domestic violence and revenge on the spouse (24). A look at the status of divorce in Iran in recent years shows evidence of increased problems between couples and marital problems (25, 26). Therefore, the present study aimed to predict marital forgiveness based on emotional regulation, attachment to God and religion-based

coping strategies in women with family violence experience.

Methods

Compliance with ethical guidelines: The ethical guidelines followed in conducting the research included explaining the objectives of the study and ensuring that the information would remain confidential, leaving the participants free to participate in the study, and obtaining informed consent to participate in the study.

The present study is correlational. The statistical population included all women referring to counseling centers in Tehran (eastern region). Using simple random sampling, 300 people were selected and responded to the marital forgiveness scale (27 and 28), emotional adjustment scale (29-31), attachment to God (32), and religious coping scale (23 and 33). Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation coefficient and regression.

Results

Demographic data showed that the mean age of the participants was 35.76 (and 7.12 years). Thirty two percent of women were employed and 68% were housewives. Seventy percent had children and 30% had no children. The duration of marriage was reported in 63% of the participants to be 5 years and above and in 37% between 2 and 4 years. Fifty eight percent of the respondents referred to a combination of physical/psychological and verbal violence, 33% to a combination of physical/economic and psychosocial violence, and 9% to a combination of physical/sexual/economic and psychological-verbal violence. There was a meaningful relationship between marital forgiveness and emotional adjustment ($r=0.61$), religiously-oriented coping strategy ($r=0.52$) and attachment to God ($r=0.48$). The correlation of predictive variables with marital forgiveness was 0/604 and these variables predicted 41.8% of the variance in forgiveness. Also, the religious-dominant coping strategy with standard beta equal to 0.47 had the highest positive contribution to predicting marital forgiveness variance in the women experiencing domestic violence.

Conclusion

In line with the results of previous studies (34 and 35), the findings of the present study showed that excitement regulation can predict marital forgiveness among women with an experience of domestic violence. People with higher positive emotions are more likely to show positive emotional states than those with negative

emotions. They also have a more positive attitude and focus on positive aspects of life. They have the ability to make the marital life enjoyable despite the existing problems in their life.

Another finding of this study, in line with the previous studies (21, 36, 37), was that the religious-dominant coping strategy has the potential to predict marital forgiveness. It can be argued that individuals using religion-based coping strategy tend to be more targeted and adaptable to the unpleasant situations and experiences of life and they react with forgiveness and adaptability rather than retaliation against the spouse and his violence. Also, another finding, in line with the previous studies (38 and 39), was that attachment to God can explain marital forgiveness. This can be explained by the fact that people with a secure attachment consider God the Almighty as a safe and powerful support that they always have; thus, they experience more endurance and forgiveness in their interpersonal relationships.

Acknowledgements

We sincerely thank all the participants in the study and their respected families for helping us in doing this research project.

Ethical considerations

The Ethics Committee in Biomedical Research of Shahid Beheshti University of Medical Sciences has confirmed this research.

Funding

This research did not receive any specific grants from any funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of interest

The author of the article did not report any conflicts of interest.

Author's contributions

Writing the abstract and statement of the problem: first and second authors; Writing the importance of the study and research methodology: third author; Analysis of research findings: fourth author and Writing the discussion and conclusion sections: fifth author.

References

1. Vachher AS, Sharma A. Domestic violence against women and their mental health status in a colony in Delhi. *Indian journal of community medicine: official publication of Indian Association of Preventive & Social Medicine*. 2010;35(3):403.

2. Gates DM, Gillespie GL, Succop P. Violence against nurses and its impact on stress and productivity. *Nurs Econ*. 2011;29(2):59-66.

3. Shams M, Kianfard L, Parhizkar S, Mousavizadeh A. Needs Assessment in Married Women for Designed Empowerment Program to Prevent Domestic Violence Against Women in Ahvaz. 2017; *J TOLOO-E-BEHIDASHT, School of Public Health, Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci*. 2017; 16(1):89-100. (Full Text in Persian)

4. Rahpaymaelizehee S, Fallahi B, Jafri Kojouri R. The national policy of iran toward violence against women/A Política Nacional do Iran Para a Violência Contra as Mulheres. *Espaço Jurídico: Journal of Law*. 2015;16(2):321-32.

5. Sheikhbardsiri H, Khademipour G, Aminizadeh M, Fatemian R, Doustmohammadi MM. Factors Related to Domestic Violence against Female Employees in Educational Hospitals Affiliated to Isfahan University of Medical Sciences in 2016. *Journal of Hospital*. 2018;17(1):45-52. (Full Text in Persian)

6. Chung M-S. Relation between lack of forgiveness and depression: The moderating effect of self-compassion. *Psychological reports*. 2016;119(3):573-85.

7. Fincham FD, May RW. Prayer and forgiveness: Beyond relationship quality and extension to marriage. *Journal of Family Psychology*. 2017; 19(22): 164-78.

8. Lambert N, Fincham F, DeWall C, Pond R, Beach S. Shifting toward cooperative goals: How partner-focused prayer facilitates forgiveness. *Personal Relationships*. 2013;20:184-97.

9. Solak N, Jost J, Sümer N. Effects of System Justification on Emotions in Collective Protests. 15th The Biennial Conference of the International Society for Justice Research; New York City, USA;2014.

10. Gilbert K, Mineka S, Zinbarg RE, Craske MG, Adam EK. Emotion regulation regulates more than emotion: Associations of momentary emotion regulation with diurnal cortisol in current and past depression and anxiety. *Clinical Psychological Science*. 2017;5(1):37-51.

11. Coutinho J, Ribeiro E, Ferreira R, Dias P. The Portuguese version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale and its relationship with psychopathological symptoms. *Revista de Psiquiatria Clínica*. 2010;37(4):145-51.

12. Sabatier C, Restrepo Cervantes D, Moreno Torres M, Hoyos De los Rios O, Palacio Sañudo J. Emotion Regulation in Children and Adolescents: concepts, processes and influences. *Psicología desde el Caribe*. 2017;34(1):101-10.

13. Cui L, Morris AS, Criss MM, Houlberg BJ, Silk JS. Parental psychological control and adolescent adjustment: The role of adolescent emotion regulation. *Parenting*. 2014; 14(1):47-67.
14. Meyer S, Raikes HA, Virmani EA, Waters S, Thompson RA. Parent emotion representations and the socialization of emotion regulation in the family. *International Journal of Behavioral Development*. 2014;38(2):164-73.
15. Homan KJ. A mediation model linking attachment to God, self-compassion, and mental health. *Mental Health, Religion & Culture*. 2014;17(10):977-89.
16. Kirkpatrick LA. Attachment and religious representations and behavior. 2000.
17. Ainsworth M, Blehar MC, Waters E, Wall S. Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 1978.
18. Rashidi M, Sharif Mousavi F, Esmaeili K. The Relationship between Styles of Attachment to God and Forgiveness and Empathy among Female Students in the City of Qom. *Health, Spirituality and Medical Ethics*. 2016;3(1):18-24.
19. Beck R. God as a secure base: Attachment to God and theological exploration. *Journal of Psychology and Theology*. 2006;34(2):125-32.
20. Azarbaijani M. A Test for Measuring Religious Attitude in the Light of Islam. *Methodology of Social Sciences and Humanities*. 2002;7(29):36-61. (Full Text in Persian)
21. Rider KA, Terrell DJ, Sisemore TA, Hecht JE. Religious coping style as a predictor of the severity of anorectic symptomology. *Eating disorders*. 2014; 22(2):163-79.
22. Fox RB. Religious identity, religious practices, and spiritual coping in adults undergoing treatment for cancer: University of Kansas, Psychology; 2001.
23. Pargament KI, Ensing DS, Falgout K, Olsen H, Reilly B, Van Haitisma K, et al. God help me:(I): Religious coping efforts as predictors of the outcomes to significant negative life events. *American journal of community psychology*. 1990;18(6):793-824.
24. Guitar AE, Geher G, Kruger DJ, Garcia JR, Fisher ML, Fitzgerald CJ. Defining and distinguishing sexual and emotional infidelity. *Current Psychology*. 2017;36(3):434-46.
25. Isanejad O, Baghery A. Phenomenology of strategies of justifying infidelity: Mechanisms to cope with cognitive dissonance of marital infidelity. *Journal of Family Counseling & Psychotherapy*. 2017;6(2):189-207. (Full Text in Persian)
26. Fakhri M, Mahdavianfard R, Kimiaee SA. Prediction of the probability of divorce based on avoidant attachment, anxiety attachment and family problem solving skills. *Quarterly of Counseling Culture and Psychotherapy*. 2018;9(33):207-22. (Full Text in Persian)
27. Pollard MW, Anderson RA, Anderson WT, Jennings G. The development of a family forgiveness scale. *Journal of Family Therapy*. 1998;20(1):95-109.
28. Najafi E, Derivzeh Z, Peivastegar M. The Relationship Between Forgiveness and Marriage Satisfaction in Kermanshahi Couples *Journal Woman & Culture*. 2011;3(8):96-108. (Full Text in Persian)
29. Goussinsky R, Livne Y. Coping with interpersonal mistreatment: the role of emotion regulation strategies and supervisor support. *Journal of nursing management*. 2016; 24(8):1109-18.
30. Rabie M, Zerehpush A, Palahang H, Zarie Mahmood Abadi H. Relationship between Components of Cognitive Emotion Regulation and Anxiety Disorders. *J Res Behave Sci*. 2014;11(5):363-74.
31. Shabahang R, Besharat MA, Nikoogoftar M, Sheykhangafshe FB. Role of Cognitive Flexibility and Emotional Regulation Problems in Prediction of Celebrity Worship among University Students. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2019;20(75):13-25. (Full Text in Persian)
32. Rowatt W, Kirkpatrick LA. Two dimensions of attachment to God and their relation to affect, religiosity, and personality constructs. *Journal for the scientific study of religion*. 2002;41(4):637-51.
33. Ghobary Bonab B, Haddadi Kuhsar AA, Rashidi A, Javadi S. Relationship among image of God and attachment to God with mental health in parents of exceptional children. *Journal of Exceptional Children*. 2012;12(3):5-14. (Full Text in Persian)

توقعات التسامح الأسري القائم على أساس تنظيم الاضطراب، والارتباط بالله، وطرق المواجهة المعتمدة على الدين عند النساء التي مرّت بتجارب العنف الأسري

مريم آخوندي^١، منيرة مرادي نسب^٢، هنكامه بلورساز مشهدي^٣، فاطمة إحسان بور^٤، سارا بوراقاني^٥

١- قسم علم النفس، كلية العلوم التربوية وعلم النفس، جامعة آزاد الإسلامية، فرع كرمان، كرمان، إيران.

٢- قسم العلوم الاجتماعية، جامعة بيام نور، مركز كرمسار، طهران، إيران.

٣- قسم العلوم التربوية، جامعة بيام نور، مركز كرمسار، كرمسار، إيران.

٤- قسم علم النفس، كلية العلوم التربوية وعلم النفس، جامعة آزاد الإسلامية، فرع الإمارات، دبي، الإمارات.

٥- قسم علم النفس، جامعة آزاد الإسلامية، فرع طهران الجنوب، طهران، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى السيدة هنكامه بلورساز مشهدي؛ البريد الإلكتروني: Boloorsaz@se.pnu.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٢٧ محرم ١٤٤٠

وصول النص النهائي: ١٣ ربيع الأول ١٤٤٠

القبول: ١٥ ربيع الثاني ١٤٤٠

النشر الإلكتروني: ٢٩ شوال ١٤٤١

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: إن تركيبة بعض العوامل تساعد على إيجاد ظروف وقوع العنف على المرأة. والعنف يهدد سلامة الأسرة وأمنها. والدراسة الحالية قد تمت بهدف توقع التسامح الأسري القائم على أساس تنظيم الاضطراب، والارتباط بالله، وطرق المواجهة المعتمدة على الدين عند النساء التي مرّت بتجارب العنف الأسري.

منهجية البحث: هذه الدراسة توصيفية، ومن نوع الدراسات المشتركة. والمجموعة المستهدفة تشمل جميع النساء اللاتي راجعن مراكز الاستشارة والعيادات النفسية في مدينة طهران خلال عام ٢٠١٧، وقد تم اختيار ٣٠٠ امرأة منهن كنماذج بطريقة عشوائية بسيطة. وتشمل أدوات التحقيق معايير التسامح الزوجي، والتنظيم المعرفي للاضطراب، والارتباط بالله، والمواجهة الدينية، وتحليل المعطيات بالاستعانة بطرق الإحصاءات التوصيفية، ومعادل التعاون والتراجع. وقد تمت مراعاة جميع الجوانب الأخلاقية في هذا البحث، وإضافة إلى هذا فإن مؤلفي المقالة لم يشيروا إلى أي تضاد للمصالح.

الكشوفات: تشير نتائج الدراسة إلى وجود علاقة إيجابية وذات معنى بين متغيرات تنظيم الاضطراب ($P < 0.05$ و $r = 0.48$)، والارتباط بالله ($P < 0.05$ و $r = 0.61$)، وبين التسامح الزوجي عند النساء اللاتي مرّت بتجارب عنف أسري من جهة أخرى، واستطاعت التنبؤ بصورة ذات معنى بـ $41/8$ من التغيرات المرتبطة بالتسامح الزوجي عند النساء اللاتي مرّت بتجارب عنف أسري سابقة ($P < 0.05$).

الاستنتاج: بملاحظة نتائج الدراسة فإنه يمكن القول بأن طرق المواجهة المعتمدة على الدين، والارتباط الوثيق بالله، وتنظيم الاضطراب؛ لها أثرها في مقدار التسامح الزوجي. وبناءً على ذلك، فإنه من الضروري أن يقوم المسؤولون بتضمين برامجهم تعريف النساء التي مرّت بتجارب عنف أسري بالطرق الإسلامية المعنوية وكيفية إدارة الاضطرابات.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Akhondi M, Moradinasab M, Boloorsaz-Mashhadi H, Ehsanpour F, Poraghaiee S. The Prediction of Marital Forgiveness based on Emotional Regulation, Attachment to God and Religion-based Coping Strategy in Women with Domestic Violence Experience. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;6(2): 115-128. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i2.22964>

پیش‌بینی بخشودگی زناشویی بر اساس تنظیم هیجان، دلبستگی به خدا و راهبرد مقابله دین‌محور در زنان دارای تجربه خشونت خانوادگی

مریم آخوندی^۱، منیره مرادی‌نسب^۲، هنگامه بلورساز مشهدی^{۳*}، فاطمه احسان‌پور^۴، سارا پورآقایی^۵

۱- گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران.

۲- گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، مرکز گرمسار، تهران، ایران.

۳- گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، مرکز گرمسار، تهران، ایران.

۴- گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد امارات، دبی، امارات.

۵- گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

*مکاتبات خطاب به خانم هنگامه بلورساز مشهدی؛ رایانامه: Boloorsaz@se.pnu.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۵ مهر ۱۳۹۷

دریافت متن نهایی: ۳۰ آبان ۱۳۹۷

پذیرش: ۲ دی ۱۳۹۷

نشر الکترونیکی: ۱ تیر ۱۳۹۹

چکیده

سابقه و هدف: ساختار بعضی از خانواده‌ها شرایط را برای اعمال خشونت علیه زنان فراهم می‌آورد. خشونت، سلامت و امنیت خانواده را تهدید می‌کند. پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بخشودگی زناشویی بر اساس تنظیم هیجان، دلبستگی به خدا و راهبردهای مقابله دین‌محور در زنان دارای تجربه خشونت خانوادگی انجام شده است.

روش کار: این پژوهش توصیفی و از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه آماری شامل تمامی زنان مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره و روان‌درمانی شهر تهران در سال ۱۳۹۶ بود که از بین آنان ۳۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس‌های بخشش زناشویی، تنظیم شناختی-هیجانی، دلبستگی به خدا و مقابله مذهبی بود و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی و رگرسیون انجام شد. در این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهای تنظیم هیجانی ($F=0/61$ و $P<0/05$)، دلبستگی به خدا ($F=0/48$ و $P<0/05$) و راهبرد مقابله دین‌محور ($F=0/52$ و $P<0/05$) با بخشودگی زناشویی در زنان دارای تجربه خشونت خانگی رابطه مثبت و معناداری داشت و به‌صورت معناداری توانست ۴۱/۸ درصد از تغییرات مربوط به بخشودگی زناشویی را در زنان دارای تجربه خشونت خانگی پیش‌بینی کند ($P<0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج مطالعه می‌توان گفت راهبرد مقابله دین‌محور، دلبستگی ایمن نسبت به خدا و تنظیم هیجان در میزان بخشش زناشویی مؤثر است. بنابراین در برنامه‌ریزی‌های مسئولان آشناسازی زنان دارای تجربه خشونت خانگی با سازه‌های اسلامی-معنوی و مدیریت هیجان ضروری به نظر می‌رسد.

استناد مقاله به این صورت است:

Akhondi M, Moradinasab M, Boloorsaz-Mashhadi H, Ehsanpour F, Poraghaiee S. The Prediction of Marital Forgiveness based on Emotional Regulation, Attachment to God and Religion-based Coping Strategy in Women with Domestic Violence Experience. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;6(2): 115-128. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i2.22964>

مقدمه

خشونت علیه زنان یکی از معضلات اجتماعی در جوامع انسانی محسوب می‌شود و عواقب جسمی، روانی و اجتماعی آن می‌تواند سلامت زنان، خانواده و جامعه را به خطر اندازد (۱). خشونت علیه زنان پدیده‌ای است که در آن زن به دلیل جنسیت خود از سوی جنس دیگر اعمال زور و تزییع حق می‌گردد. چنانچه این نوع رفتار در چارچوب خانواده و بین زن و شوهر باشد، خشونت خانگی^۱ نامیده می‌شود (۲). خشونت خانگی می‌تواند به اشکال خشونت جسمی^۲، خشونت روانی و کلامی^۳، خشونت اقتصادی^۴ و خشونت جنسی^۵ دیده شود (۳). آمار سازمان جهانی بهداشت بیانگر آن است که ۱۶ تا ۵۲ درصد زنان توسط شریک زندگی خود خشونت می‌بینند و ۲۸ درصد زنان در کشورهای توسعه‌یافته و ۱۸ تا ۶۷ درصد زنان در کشورهای در حال توسعه دست‌کم یک‌بار خشونت جسمی را گزارش کرده‌اند (۴). بر اساس آمار جهانی حدود ۹۰ درصد از قربانیان خشونت خانگی را زنان و ۱۰ درصد دیگر را مردان تشکیل می‌دهند (۱). در ایران تحقیقات مختلف میزان بروز خشونت‌های خانگی را در شهرهای مختلف ۹۳/۶-۱۷/۵ درصد گزارش کرده است (۵). زنان در ۶۶ درصد خانواده‌های ایرانی دست‌کم یک‌بار از ابتدای زندگی مشترک خود خشونت را تجربه کرده‌اند. در این میان خشونت روانی-کلامی با ۸۱/۸ درصد بالاترین میزان شیوع را دارد و بعد از آن به ترتیب خشونت‌های جنسی و جسمی (به ترتیب ۴۱/۸ درصد و ۴۰/۴ درصد) در رده‌های بعدی قرار دارد (۴). از جمله متغیرهایی که می‌تواند به مثابه سازوکار دفاعی در برابر آسیب‌های روانی-اجتماعی ناشی از خشونت خانگی عمل کند، خصیصه بخشش^۶ است (۶). در تعریف و مفهوم‌سازی بخشش اختلاف نظر وجود دارد و تعاریف متفاوتی از آن ارائه شده است. فرایند کاهش خشم، کاهش نارضایتی یا تنفر از دیگران، رهایی از قضاوت و تلاش برای التیام زخم‌های گذشته از جمله تعاریف ارائه‌شده است (۷). بیشتر پژوهشگران بخشش را نوعی رفتار انطباقی در نظر می‌گیرند که با سلامت روانی رابطه نزدیکی دارد (۸). کاهش احساسات منفی و افزایش

احساسات مثبت مهم‌ترین جنبه‌های بخشش است که درباره آن بیشتر توافق شده است (۷).

واژه بخشش و مشتقات آن در قرآن کریم ۳۴ بار به کار رفته است و خداوند متعال همواره انسان‌ها را به روش پسندیده عفو و بخشش سفارش کرده است. برای نمونه می‌توان به آیه ۱۹۹ سوره اعراف: «خُذِ الْعَفْوَ وَ أْمُرْ بِالْعُرْفِ وَ أَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ»؛ آیه ۲۲ سوره نور: «وَ لَا يَأْتِلْ أَوْلُوا الْفُضْلِ مِنْكُمْ وَ السَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أَوْلِيَ الْقُرْبَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ الْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ لِيَعْفُوا وَ لِيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ» و آیه ۴۰ سوره شوری: «وَ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَ أَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ» اشاره کرد.

نقش هیجان^۷ در بین عوامل پیشگیری از مشکلات زناشویی طی چند دهه گذشته پژوهش‌های زیادی را به خود اختصاص داده است (۹). تنظیم هیجان به مهارتی اشاره دارد که فرد به واسطه آن بر هیجان‌های خود و اینکه چگونه آنها را بیان و تجربه کند، تأثیر می‌گذارد. دشواری در تنظیم هیجان نتیجه کمبود توانایی‌ها و قابلیت‌های تنظیم هیجانی است (۱۰، ۱۱). هرچند هیجان‌ها مبنای زیستی دارد اما افراد قادرند بر شیوه‌هایی که این هیجان‌ها را ابراز می‌کنند، اثر بگذارند. این توانایی که تنظیم هیجان^۸ نامیده می‌شود، شامل طبقه وسیعی از فرایندهای داخلی و خارجی است که به منظور بازبینی، ارزیابی و تعدیل واکنش‌های هیجانی به کار می‌رود (۱۲، ۱۳). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که راهبردهایی مانند نشخوارگری، خودسرزنش‌گری و فاجعه‌نمایی به‌طور مستقیم با مشکلات زناشویی و دیگر جنبه‌های آسیب‌شناسانه رابطه دارد و در راهبردهایی مثل ارزیابی مجدد مثبت، این ارتباط معکوس است (۱۴). در برخی از آیات قرآن نیز بر مهارت هیجانی و جایگاه آن در زندگی فردی و اجتماعی انسان اشاره شده است. آیه ۲۵ سوره انفال: «وَ اتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ»، آیه ۷۶ سوره آل عمران: «بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَ اتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ» و آیه ۴ سوره توبه: «إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَ لَمْ يَظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ» نمونه‌هایی برای این امر است.

^۱) domestic violence
^۲) physical violence
^۳) psychological and verbal violence
^۴) economic violence
^۵) sexual violence
^۶) forgiveness

^۷) emotion
^۸) emotion regulation

احساس‌ها که حول محور مفهوم حقیقت‌گایی سامان گرفته است (۲۰). علاوه بر سازه‌های شناختی-هیجان و دلبستگی، راهبردهای مقابله‌ای دین‌محور نیز بر چگونگی شکل‌گیری ارتباط و تداوم آن اثر دارد. باور به اینکه نقش یا رابطه‌ای ویژگی‌های مذهبی-دینی دارد موجب می‌شود که آن نقش یا رابطه صفاتی متعالی به خود بگیرد و جلوه‌ای از ذات باری تعالی و مقدس خوانده شود. جلوه‌های این تقدس‌بخشی به زندگی مشترک را می‌توان در مبانی دینی و فرهنگی بسیاری از ملت‌ها مشاهده کرد (۲۱). در همین زمینه در آیات و روایات اسلامی بارها به مقدس و الهی بودن ازدواج اشاره شده است. برای نمونه عامل آرامش، محبت و رحمت در آیه ۲۱ سوره روم «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ» و افزایش روزی و آرامش در آیه ۳۲ سوره نور «وَ أَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَ الصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَ إِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ اللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» ازدواج خوانده شده است. فاکس^۵ بیان می‌کند که مذهب نقشی جدایی‌ناپذیر در مقابله افراد با حوادث استرس‌زا و تجربه‌های ناگوار بازی می‌کند (۲۲). پارگمنت^۶ و همکاران مقابله دین‌محور را جستجوی معنا در زمان استرس و ناکامی و چارچوبی مفهومی تعریف کرده‌اند که شامل سه بخش میان‌فردی (یعنی دریافت کمک از افراد مذهبی)، معنویت (یعنی تجربه عشق و مراقبت خدا) و هیجان (یعنی احساس خشم یا فاصله گرفتن از خدا) است (۲۳). در بیان اهمیت و ضرورت این تحقیق بیان این نکته لازم است که در جامعه ایرانی و اسلامی ما بسیاری از رفتارها در زندگی فردی و اجتماعی افراد، مستقیم و غیرمستقیم متأثر از خانواده و باورهای دینی و اغلب با آن نیز مرتبط است. گتار^۷ و همکاران در پژوهشی در آمریکا نشان داده‌اند که ۲۱ تا ۲۵ درصد از زنان در طول زندگی مرتکب خیانت زناشویی شده‌اند و یکی از دلایل اصلی آن را تجربه خشونت خانگی و انتقام از همسر ذکر کرده‌اند (۲۴). در جامعه ایران نیز با وجود اینکه پژوهش ویژه‌ای درباره میزان و شیوع خیانت در بین زوجین به‌ویژه زنان با تجربه خشونت خانگی انجام نشده است ولی بسیاری از پژوهش‌ها مواردی از این بحران را در بین زوجین گزارش کرده است (۲۵). نگاهی به وضعیت طلاق در ایران در سال‌های اخیر گواهی بر افزایش

شواهد محکمی وجود دارد که دلبستگی به خدا^۱ امکان بخشایش را برای فرد تسهیل می‌کند (۱۵). به عقیده کیرک پاتریک^۲، یکی از نخستین نظریه‌پردازان در زمینه دلبستگی به خدا، دلبستگی به مراقب اولیه در دوران کودکی با گذشت زمان و در چارچوب نظام‌های دیگر همانند دلبستگی به خدا و وطن ادامه می‌یابد. وی معتقد است می‌توان از نظریه دلبستگی برای مطالعه و شناسایی رفتارهای مذهبی و شناخت کیفیت اعتقادات مذهبی نیز استفاده کرد (۱۶). اینثورت^۳ چهار ملاک برای تکیه‌گاه دلبستگی برمی‌شمارد که از این میان دو ملاک از آن یعنی مبنایی برای احساس امنیت در هنگام احساس آشفتگی و منبعی حمایت‌کننده و مطمئن برای کشف و جستجو در محیط اطراف، درباره خداوند صدق می‌کند که از یک سو، سبب شکل‌گیری رفتارهای دلبستگی‌مآبانه مانند جستجوی دیگران، برآمدن و نزدیک شدن به دیگران؛ و از سوی دیگر، سبب برانگیخته شدن واکنش‌های خصمانه مانند غم و اندوه می‌شود (۱۷). بنابراین، می‌توان خداوند را تکیه‌گاه دلبستگی به حساب آورد، زیرا همان ویژگی‌هایی را که دیگر تکیه‌گاه‌های دلبستگی دارند، او نیز دارد. بر این اساس به نظر می‌رسد از دیدگاه روان‌شناسی می‌توان خدا را موضوع دلبستگی در نظر گرفت که به انسان آرامش و ایمنی و بخشایش‌گری می‌دهد و سبب می‌شود بتواند ناکامی‌های زندگی را تحمل نماید (۱۸). بک^۴ نیز معتقد است افرادی که دلبستگی بیشتری به خدا دارند و این دلبستگی نیز از نوع ایمن است، کمتر دچار تنش و افسردگی می‌شوند و از احساس رضایت و بخشایش بیشتری برخوردارند (۱۹). همچنان که در آیه ۳۲ سوره انعام «وَ مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَ هُؤُوسٌ» دلبستگی به غیر خدا، بازی و سرگرمی ذکر شده و در آیه ۲۸ سوره رعد «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، تنها راه آرامش، دلبستگی به خدا بیان شده است.

خداوند متعال در آیه ۸۲ سوره اعراف می‌فرماید: «وَ مَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَبْتَغِئُونَ»؛ دین مایه رحمت است و همچنین در آیه ۲۸ سوره رعد تأکید می‌کنند که «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»؛ دلبستگی به خدا عاملی برای بهزیستی روانی است. دین یعنی مجموعه‌ای از باورها، اعمال و

^۱ attachment to god

^۲ Kirkpatrick

^۳ Ainsworth

^۴ Beck

^۵ Fox

^۶ Pargament

^۷ Guítar

مشکلات بین زوجین و مشکلات زناشویی در خانواده‌ها است (۲۶). از این رو، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بخشودگی زناشویی بر اساس تنظیم هیجان، دل‌بستگی به خدا و راهبردهای مقابله‌دین‌محور در زنان دارای تجربه‌ی خشونت خانوادگی انجام شده است.

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: ملاحظات اخلاقی صورت‌گرفته در حین اجرای پژوهش شامل تشریح اهداف پژوهش و دادن اطمینان از محرمانه ماندن اطلاعات به واحدهای پژوهش، اختیاری بودن شرکت در پژوهش و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش بود.

پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی-مقطعی و از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه آماری شامل تمامی زنان مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره و روان‌درمانی شهر تهران (منطقه شرق) در سال ۱۳۹۶ بود. تعداد نمونه مورد نیاز در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۳۰۰ نفر محاسبه شد. تمامی زنانی که برای دریافت خدمات مشاوره و روان‌درمانی مراجعه کرده بودند، طی یک سال بررسی شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل متأهل بودن، وجود همسر در خانواده، ایرانی‌الصل بودن، نداشتن سابقه بیماری روانی و مصرف داروهای روان‌گردان (طبق گزارش خود فرد)؛ و معیارهای خروج نیز شامل مطلقه بودن، داشتن تصمیم جدی برای جدایی، سابقه سوء‌مصرف مواد و الکل، نداشتن رضایت برای مشارکت در مطالعه و تکمیل نکردن کامل پرسش‌نامه بود.

داده‌های پژوهش با استفاده از مقیاس‌های زیر جمع‌آوری شد:

(الف) مقیاس بخشش زناشویی^۱: این مقیاس خودگزارشی که پولارد^۲ و همکاران آن را تدوین کرده‌اند شامل ۴۰ سؤال و دو بخش است (۲۷)؛ ۲۰ سؤال اول به روابط خانواده اصلی و ۲۰ سؤال بعدی به روابط زناشویی فعلی مربوط‌اند. این مقیاس دارای پنج زیرمقیاس درک واقع‌بینانه، تشخیص خطا، جبران عمل اشتباه، دلجویی کردن و احساس بهبودی است و هر زیرمقیاس هشت سؤال دارد. نمرات پایین در این مقیاس نشانه این است که فرد در روابط زناشویی بخشش کمتری دارد. این مقیاس به روش طیف لیکرت

نمره‌گذاری می‌شود. به گزینه الف نمره ۱ و گزینه د نمره ۴ تعلق می‌گیرد. سؤالات ۳، ۴، ۶، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۳۲، ۳۵، ۳۶ و ۳۹ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. پولارد و همکاران ضریب آلفای کرونباخ^۳ را برای کل مقیاس ۰/۹۳ و برای زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۲ تا ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند (۲۷). در هنجاریابی این مقیاس که نجفی و همکاران آن را با روش آلفای کرونباخ انجام داده‌اند، پایایی مربوط به بخشش خانواده اصلی، خانواده فعلی و کل مقیاس به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۵ و ۰/۸۱ و زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۳ تا ۰/۷۹ گزارش شده است (۲۸). در مطالعه حاضر نیز با روش آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس ۰/۸۶ و زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۳ تا ۰/۷۱ محاسبه شده است.

(ب) مقیاس تنظیم شناختی-هیجانی^۴: گرنفسکی^۵ و همکاران این مقیاس خودگزارشی را تدوین کرده‌اند و شامل ۳۶ سؤال و ۹ زیرمقیاس سرزنش خود، پذیرش، نشخوارگری، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت، دیدگاه‌پذیری، فاجعه‌سازی و سرزنش دیگران است (۲۹). پایایی مقیاس در پژوهش ربیعی و همکاران از طریق آلفای کرونباخ و ضریب بازآزمایی برای عامل کلی به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۸۱ به دست آمده و برای زیرمقیاس‌ها نیز به ترتیب در دامنه ۰/۶۳ تا ۰/۸۹ و ۰/۷۱ تا ۰/۸۵ محاسبه شده است (۳۰). استادان روایی صوری آن را نیز تأیید کرده‌اند. پاسخ‌های این مقیاس در پیوستاری پنج‌درجه‌ای (همیشه= ۵ تا هرگز= ۱) جمع‌آوری می‌شود. طراحان پرسش‌نامه پایایی آن را از طریق آلفای کرونباخ برای راهبردهای نظم‌بخشی مثبت ۰/۹۱، راهبردهای نظم‌بخشی منفی ۰/۸۷ و کل مقیاس ۰/۹۳ گزارش کرده‌اند. همچنین، در مطالعه شباهنگ و همکاران با روش آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس ۰/۹۱ و زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۴ تا ۰/۷۲ گزارش شده است. در مطالعه حاضر نیز با روش آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس ۰/۸۲ و زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۹ تا ۰/۷۷ محاسبه شده است (۳۱).

(پ) مقیاس دل‌بستگی به خدا^۶: روات^۷ و کیرک پاتریک این مقیاس خودگزارشی را تدوین کرده‌اند که شامل ۹ سؤال

^۳ Cronbach's alpha

^۴ Cognitive Emotion Regulation Questionnaire

^۵ Garnefski

^۶ Attachment to God Inventory

^۷ Rowatt

^۱ Family Forgiveness Scale (FFS)

^۲ Pollard

داده‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که میانگین (و انحراف معیار) سنی افراد شرکت‌کننده در پژوهش ۳۵/۷۶ (و ۷/۱۲) بود. ۳۲ درصد (۹۶ نفر) از زنان دارای تجربه خشونت خانوادگی، شاغل و ۶۸ درصد (۲۰۴ نفر) خانه‌دار بودند. ۷۰ درصد (۲۱۰ نفر) از این زنان دارای فرزند و ۳۰ درصد (۹۰ نفر) بدون فرزند بودند. طول مدت ازدواج در ۶۳ درصد (۱۸۹ نفر) ۵ سال و بالاتر و ۳۷ درصد (۱۱۱ نفر) بین ۲ تا ۴ سال گزارش شد. ۵۸ درصد (۱۷۴ نفر) در سابقه خود به ترکیبی از خشونت جسمی/روانی-کلامی، ۳۳ درصد (۹۹ نفر) به ترکیبی از خشونت جسمی/اقتصادی و روانی-اجتماعی و ۹ درصد (۲۷ نفر) به ترکیبی از خشونت جسمی/اجتماعی و روانی-کلامی اشاره کرده‌اند.

همان‌طور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌شود بین بخشودگی زناشویی با تنظیم هیجان ($I=0/61$ و $P<0/05$)، راهبرد مقابله دین‌محور ($I=0/52$ و $P<0/05$) و دل‌بستگی به خدا ($I=0/48$) و $P<0/05$) در بین زنان با تجربه خشونت خانگی رابطه معنی‌داری وجود داشت؛ یعنی افرادی که دل‌بستگی به خدا در آنان بالاتر بود و از راهبردهای مقابله‌ای دین‌محور بیشتر استفاده می‌کردند، میزان بخشودگی زناشویی بالاتری گزارش و تجربه کردند. همچنین، افرادی که از مهارت تنظیم هیجانی قوی‌تری برخوردار بودند، بخشودگی زناشویی بالاتری نشان دادند.

جدول ۱) میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش در زنان با تجربه خشونت خانوادگی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴
۱) تنظیم هیجان	۴۷/۲۱	۵/۳۳	۱			
۲) راهبرد مقابله دین‌محور	۴۲/۸۸	۴/۹۶	۰/۵۱**	۱		
۳) دل‌بستگی به خدا	۳۹/۰۰	۴/۲۱	۰/۴۲**	۰/۶۳**	۱	
۴) بخشودگی زناشویی	۹۷/۴۳	۸/۷۶	۰/۶۱**	۰/۵۲**	۰/۴۸**	۱

$P<0/01^*$; $P<0/05^{**}$

یافته‌های جدول شماره ۲ نشان می‌دهد ضریب همبستگی متغیرهای پیش‌بین (تنظیم هیجان، راهبرد مقابله دین‌محور و دل‌بستگی به خدا) با بخشودگی زناشویی ۰/۶۰۴ بود و این متغیرها توانستند ۴۱/۸ درصد از تغییرات مرتبط با متغیر بخشودگی زناشویی را در بین زنان دارای تجربه خشونت خانگی پیش‌بینی کنند ($R^2=0/418$ و $P<0/05$). همچنین، راهبرد

و دو بُعد دل‌بستگی اجتنابی و اضطرابی است (۳۲). شش سؤال این مقیاس، دل‌بستگی اجتنابی به خدا و سه سؤال دیگر، دل‌بستگی اضطرابی را می‌سنجد. شرکت‌کنندگان هر یک از سؤالات را در پیوستار هفت‌درجه‌ای لیکرت از «۱= به هیچ وجه جزء ویژگی‌های من نیست» تا «۷= خیلی زیاد جزء ویژگی‌های من است» پاسخ می‌دهند. روات و کیرک پاتریک با تحلیل عاملی تأییدی دو عامل پیش‌بینی‌شده را در ساختار عاملی این مقیاس پیدا کرده‌اند (۳۲). ضریب آلفای کرونباخ برای بُعد اجتنابی ۰/۹۲ و برای بُعد اضطرابی ۰/۸۰ برآورد شده است؛ به علاوه مقیاس دل‌بستگی به خدا شواهدی از روایی سازه را نشان داده است. برای تأیید روایی سازه این مقیاس از شواهد افتراقی و همگرا استفاده شده است. عامل اضطرابی این مقیاس نورزگرایی و عواطف مثبت و منفی را در افراد پیش‌بینی می‌کند. در ایران ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از ابعاد دل‌بستگی اجتنابی، اضطرابی و ایمن به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۷۶ و ۰/۹۰ گزارش شده است (۳۳). در مطالعه حاضر نیز با روش آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس ۰/۹۴ و ابعاد آن در دامنه‌ای بین ۰/۷۷ تا ۰/۸۵ محاسبه شده است.

ت) مقیاس مقابله مذهبی^۱: پارگامنت و همکاران این مقیاس خودگزارشی را تدوین کرده‌اند که دارای ۲۱ سؤال با دو زیرمقیاس مهارت مقابله مذهبی مثبت و مهارت مقابله مذهبی منفی است (۲۳). این مقیاس با اندازه‌گیری‌های کلی گرایش‌های مذهبی دارای همبستگی معنادار است و بنا بر نتایج به دست آمده از محققان، فرافروشی محسوب می‌شود و برای تمام ادیان می‌تواند استفاده شود. پایایی کل مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و دو زیرمقیاس آن به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۷۹ گزارش شده است. در هنجاریابی ایرانی نیز همسانی درونی مقیاس برای راهبرد مثبت ۰/۸۶ و برای راهبرد منفی ۰/۶۵ گزارش شده است (۳۳). در مطالعه حاضر نیز با روش آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس ۰/۷۷ و زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۲ تا ۰/۷۰ محاسبه شده است.

در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره با روش گام‌به‌گام استفاده شد.

یافته‌ها

^۱religious coping inventory

پیش‌بینی تغییرات بخشودگی زناشویی زنان دارای تجربه خشونت خانگی داشت و در نهایت دل بستگی به خدا با بتای استاندارد ۰/۳۸۲ نقش مثبت و مؤثری در پیش‌بینی تغییرات بخشودگی زناشویی داشت.

مقابلۀ دین‌محور با بتای استاندارد معادل ۰/۴۷ بیشترین سهم مثبت را در پیش‌بینی تغییرات بخشودگی زناشویی در زنان دارای تجربه خشونت خانگی داشت، سپس مهارت تنظیم هیجان با بتای استاندارد ۰/۴۰۹ نقش مثبت و مؤثری در

جدول ۲) خلاصه مدل و ضرایب رگرسیون بخشودگی زناشویی بر اساس متغیرهای پیش‌بین

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب β	آماره t	P-value	R	R^2
تنظیم هیجان	۰/۴۰۹	۱/۴۰۷	۰/۰۰۱		
راهبرد مقابلۀ دین‌محور	۰/۴۷۱	۲/۲۶۹	۰/۰۰۱	۰/۶۰۴	۰/۴۱۸
دل بستگی به خدا	۰/۳۸۲	۱/۳۶۳	۰/۰۰۲		

$P < ۰/۰۱^*$; $P < ۰/۰۵^{**}$

بحث و نتیجه‌گیری

خود با وجود ناملایمات زندگی دلچسب سازند. بنابراین توجیه‌شدنی است که گفته شود راهبردهای تنظیم هیجان سبب تغییر روش‌های فکری به‌منظور کاهش فشارهای هیجانی ناشی از تجربه خشونت خانوادگی شده باشد و میزان بخشش زناشویی زنان را نسبت به همسران تحت تأثیر قرار داده باشد.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، راهبرد مقابلۀ دین‌محور نیز قادر به پیش‌بینی بخشودگی زناشویی در بین زنان دارای تجربه خشونت خانوادگی است. این یافته از پژوهش با نتایج مطالعات پیشین از جمله رایدر^۳ و همکاران (۲۱)، حقیقی (۳۶) و الیملو^۴ و همکاران (۳۷) همسو است. در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان این‌گونه استدلال نمود که افراد با سبک مقابلۀ دین‌محور اتفاقات و ناگواری‌های زندگی را تنها بر اساس آنچه روی داده است تفسیر نمی‌کنند و خود را در مواجهه با رویدادهای پیش‌آمده تنها نمی‌دانند و در نتیجه به شکل هدفمندانه‌تر و سازگارانه‌تری با موقعیت و تجارب ناگوار زندگی روبه‌رو می‌شوند. در واقع برخورداری از سبک مقابلۀ دین‌محور به فرد با وجود سختی‌ها این توانایی و بینش را می‌دهد که پایان هر سختی آسانی است و در زندگی زناشویی نیز به نوعی آزمایش و سازگاری توجه می‌شود و فرد به جای اینکه به انتقام‌گرفتن از همسر و تلافی رفتارهای خشونت‌آمیز وی اقدام کند، با بخشش و سازگاری واکنش نشان می‌دهد. همچنین، یافته‌ها بیانگر این است که دل بستگی به خدا توان تبیین بخشودگی زناشویی را دارد. این یافته از پژوهش همسو با نتایج پژوهش کنت^۵ (۳۸) و برادشو^۶ و همکاران (۳۹) است. در تبیین این یافته می‌توان گفت مطالعات نشان داده است که

این مطالعه با هدف پیش‌بینی بخشودگی زناشویی بر اساس تنظیم هیجان، دل بستگی به خدا و راهبرد مقابلۀ دین‌محور در زنان دارای تجربه خشونت خانوادگی انجام شد. یافته‌ها نشان داد که تنظیم هیجان توان پیش‌بینی بخشودگی زناشویی را در بین زنان دارای تجربه خشونت خانوادگی داشت. همسو با این یافته از پژوهش، نتایج مطالعه راش^۱ و همکاران نشان داده که هر قدر میزان مدیریت و تنظیم هیجان بهتر باشد، بخشش زناشویی و رضایت زناشویی بالاتر خواهد بود (۳۴). همچنین، گریزالچک^۲ و همکاران همسو با نتایج مطالعه حاضر نشان داده‌اند که بین تنظیم شناختی-هیجانی با ابتلا به مشکلات روان‌شناختی و عملکرد زناشویی در زوجین رابطه معنی‌داری وجود دارد (۳۵).

در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان گفت توانایی ایجاد و حفظ رابطه رضایت‌بخش حتی در افراد دارای تجربه خشونت خانوادگی نیاز به توانایی شناسایی هیجان‌ها و نیز ابراز هیجان‌ها نسبت به همسر و توانایی فهم و پذیرش هیجان‌های شریک مقابل دارد. در واقع تنظیم هیجان فرایندی است که از طریق آن افراد هیجان‌های خود را به‌صورت هشیار یا ناهشیار تعدیل می‌کنند تا به‌طور مناسب به تقاضاهای محیطی متنوع پاسخ دهند. افراد با هیجان‌پذیری مثبت بالاتر در مقایسه با افراد دارای هیجان‌پذیری منفی احتمالاً حالات مثبت و پویایی احساس‌های بیشتری را بروز می‌دهند، دیدگاه مثبت‌تری به خود دارند و بر جنبه‌های مثبت زندگی تمرکز دارند؛ همچنین، آنان این توانایی را دارند که صحنه زندگی زناشویی را برای

^۳ Rider

^۴ Elumelu

^۵ Kent

^۶ Bradshaw

^۱ Wrosch

^۲ Grezallschak

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این پژوهش حامی مالی ندارد.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

نگارش چکیده و بیان مسئله پژوهش: مؤلفان اول و دوم؛
نگارش ضرورت تحقیق و روش‌شناسی پژوهش: مؤلف سوم؛
تحلیل یافته‌های پژوهش: مؤلف چهارم و نگارش بحث و نتیجه‌گیری: مؤلف پنجم.

References

- Vachher AS, Sharma A. Domestic violence against women and their mental health status in a colony in Delhi. *Indian journal of community medicine: official publication of Indian Association of Preventive & Social Medicine*. 2010;35(3):403.
- Gates DM, Gillespie GL, Succop P. Violence against nurses and its impact on stress and productivity. *Nurs Econ*. 2011;29(2):59-66.
- Shams M, Kianfard L, Parhizkar S, Mousavizadeh A. Needs Assessment in Married Women for Designed Empowerment Program to Prevent Domestic Violence Against Women in Ahvaz. 2017; *J TOLOO-E-BEHDA SHT, School of Public Health, Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci*. 2017; 16(1):89-100. (Full Text in Persian)
- Rahpaymaelizehee S, Fallahi B, Jafri Kojouri R. The national policy of iran toward violence against women/A Política Nacional do Iran Para a Violência Contra as Mulheres. *Espaço Jurídico: Journal of Law*. 2015;16(2):321-32.
- Sheikhbardsiri H, Khademipour G, Aminizadeh M, Fatemian R, Doustmohammadi MM. Factors Related to Domestic Violence against Female Employees in Educational Hospitals Affiliated to Isfahan University of Medical Sciences in 2016. *Journal of Hospital*. 2018;17(1):45-52. (Full Text in Persian)
- Chung M-S. Relation between lack of forgiveness and depression: The moderating effect of self compassion. *Psychological reports*. 2016;119(3):573-85.

دل بستگی ایمن به خدا به‌طور معکوسی با پریشانی روانی و مشکلات خانوادگی ارتباط دارد. این مسئله را می‌توان این‌گونه تبیین نمود که افراد با دل بستگی ایمن، خداوند متعال را تکیه‌گاهی ایمن و قدرتمند می‌دانند که همواره از آنان حمایت می‌کند؛ بنابراین استقامت و بخشش بیشتری را در روابط بین فردی خود تجربه می‌کنند. آنان در حوادث و مشکلات دچار آشفتگی کمتری می‌شوند؛ زیرا این حوادث را خواست خدا می‌دانند و می‌توانند در بسیاری از آن وقایع ناخوشایند معنا پیدا کنند و با صبر در برابر آنها و بخشش ظلم‌هایی که به آنان رسیده است، سعی در جلب رضایت خداوند داشته باشند.

محدودیت‌های پژوهش

این مطالعه نیز مانند دیگر مطالعات حوزه علوم رفتاری با محدودیت‌هایی روبه‌رو بود. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر مربوط به نوع تحقیق است (همبستگی بودن) که نمی‌توان از نتایج آن استنباط علت و معلولی داشت. همچنین، جامعه پژوهش محدود به زنان متأهل بود؛ از این‌رو در تعمیم نتایج به دختران و زنان مطلقه و مجرد باید جوانب احتیاط را رعایت نمود.

پیشنهاد‌های پژوهش

پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی با روش‌های آموزشی روی این سازه‌ها تحقیق انجام گیرد. همچنین، علاوه بر بخشش زناشویی، خودکارآمدی و بهزیستی روانی این افراد نیز بررسی شود.

قدردانی

پژوهشگران از زحمات یکایک عزیزان شرکت‌کننده در پژوهش و خانواده‌های محترم آنان که در انجام این پژوهش یاریگرشان بوده‌اند، صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می‌نمایند.

ملاحظات اخلاقی

کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی شهید بهشتی این پژوهش را تأیید کرده است.

7. Fincham FD, May RW. Prayer and forgiveness: Beyond relationship quality and extension to marriage. *Journal of Family Psychology*. 2017; 19(22): 164-78.
8. Lambert N, Fincham F, DeWall C, Pond R, Beach S. Shifting toward cooperative goals: How partner-focused prayer facilitates forgiveness. *Personal Relationships*. 2013;20:184-97.
9. Solak N, Jost J, Sümer N. Effects of System Justification on Emotions in Collective Protests. 15th The Biennial Conference of the International Society for Justice Research; New York City, USA;2014.
10. Gilbert K, Mineka S, Zinbarg RE, Craske MG, Adam EK. Emotion regulation regulates more than emotion: Associations of momentary emotion regulation with diurnal cortisol in current and past depression and anxiety. *Clinical Psychological Science*. 2017;5(1):37-51.
11. Coutinho J, Ribeiro E, Ferreirinha R, Dias P. The Portuguese version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale and its relationship with psychopathological symptoms. *Revista de Psiquiatria Clínica*. 2010;37(4):145-51.
12. Sabatier C, Restrepo Cervantes D, Moreno Torres M, Hoyos De los Rios O, Palacio Sañudo J. Emotion Regulation in Children and Adolescents: concepts, processes and influences. *Psicología desde el Caribe*. 2017;34(1):101-10.
13. Cui L, Morris AS, Criss MM, Houlberg BJ, Silk JS. Parental psychological control and adolescent adjustment: The role of adolescent emotion regulation. *Parenting*. 2014; 14(1):47-67.
14. Meyer S, Raikes HA, Virmani EA, Waters S, Thompson RA. Parent emotion representations and the socialization of emotion regulation in the family. *International Journal of Behavioral Development*. 2014;38(2):164-73.
15. Homan KJ. A mediation model linking attachment to God, self-compassion, and mental health. *Mental Health, Religion & Culture*. 2014;17(10):977-89.
16. Kirkpatrick LA. Attachment and religious representations and behavior. 2000.
17. Ainsworth M, Blehar MC, Waters E, Wall S. Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 1978.
18. Rashidi M, Sharif Mousavi F, Esmaeili K. The Relationship between Styles of Attachment to God and Forgiveness and Empathy among Female Students in the City of Qom. *Health, Spirituality and Medical Ethics*. 2016;3(1):18-24.
19. Beck R. God as a secure base: Attachment to God and theological exploration. *Journal of Psychology and Theology*. 2006;34(2):125-32.
20. Azarbaijani M. A Test for Measuring Religious Attitude in the Light of Islam. *Methodology of Social Sciences and Humanities*. 2002;7(29):36-61. (Full Text in Persian)
21. Rider KA, Terrell DJ, Sisemore TA, Hecht JE. Religious coping style as a predictor of the severity of anorectic symptomology. *Eating disorders*. 2014; 22(2):163-79.
22. Fox RB. Religious identity, religious practices, and spiritual coping in adults undergoing treatment for cancer: University of Kansas, Psychology; 2001.
23. Pargament KI, Ensing DS, Falgout K, Olsen H, Reilly B, Van Haitsma K, et al. God help me:(I): Religious coping efforts as predictors of the outcomes to significant negative life events. *American journal of community psychology*. 1990;18(6):793-824.
24. Guitar AE, Geher G, Kruger DJ, Garcia JR, Fisher ML, Fitzgerald CJ. Defining and distinguishing sexual and emotional infidelity. *Current Psychology*. 2017;36(3):434-46.
25. Isanejad O, Bagheri A. Phenomenology of strategies of justifying infidelity: Mechanisms to cope with cognitive dissonance of marital infidelity. *Journal of Family Counseling & Psychotherapy*. 2017;6(2):189-207. (Full Text in Persian)
26. Fakhri M, Mahdavianfard R, Kimiaee SA. Prediction of the probability of divorce based on avoidant attachment, anxiety attachment and family problem solving skills. *Quarterly of Counseling Culture and Psychotherapy*. 2018;9(33):207-22. (Full Text in Persian)
27. Pollard MW, Anderson RA, Anderson WT, Jennings G. The development of a family forgiveness scale. *Journal of Family Therapy*. 1998;20(1):95-109.
28. Najafi E, Derivzeh Z, Peivastegar M. The Relationship Between Forgiveness and Marriage Satisfaction in Kermanshahi Couples *Journal Woman & Culture*. 2011;3(8):96-108. (Full Text in Persian)
29. Goussinsky R, Livne Y. Coping with interpersonal mistreatment: the role of emotion regulation strategies and supervisor support. *Journal of nursing management*. 2016; 24(8):1109-18.
30. Rabie M, Zerehpash A, Palahang H, Zarie Mahmood Abadi H. Relationship between Components of Cognitive Emotion Regulation and Anxiety Disorders. *J Res Behave Sci*. 2014;11(5):363-74.
31. Shabahang R, Besharat MA, Nikoogoftar M, Sheykhgafshe FB. Role of Cognitive Flexibility and Emotional Regulation Problems in Prediction of Celebrity Worship among University Students. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2019;20(75):13-25. (Full Text in Persian)
32. Rowatt W, Kirkpatrick LA. Two dimensions of attachment to God and their relation to affect,

religiosity, and personality constructs. *Journal for the scientific study of religion*. 2002;41(4):637-51.

33. Ghobary Bonab B, Haddadi Kuhsar AA, Rashidi A, Javadi S. Relationship among image of God and attachment to God with mental health in parents of exceptional children. *Journal of Exceptional Children*. 2012;12(3):5-14. (Full Text in Persian)

34. Wrosch C, Jobin J, Scheier MF. Do the emotional benefits of optimism vary across older adulthood? A life span perspective. *Journal of personality*. 2017;85(3):388-97.

35. Grezellschak S, Lincoln TM, Westermann S. Cognitive emotion regulation in patients with schizophrenia: evidence for effective reappraisal and distraction. *Psychiatry research*. 2015;229(1-2):434-9.

36. Haghghi F. Correlation between religious coping and depression in cancer patients. *Psychiatria Danubina*. 2013;25(3):236-40. (Full Text in Persian)

37. Elumelu TN, Asuzu CC, Akin-Odanye EO. Impact of active coping, religion and acceptance on quality of life of patients with breast cancer in the department of radiotherapy, UCH, Ibadan. *BMJ supportive & palliative care*. 2015;5(2):175-80.

38. Kent BV. Attachment to God, religious tradition, and firm attributes in workplace commitment. *The Journal of social psychology*. 2017;157(4):485-501.

39. Bradshaw M, Kent BV. Prayer, attachment to God, and changes in psychological well-being in later life. *Journal of aging and health*. 2018;30(5):667-9.

